

Öğretmenler Odasıyla İlgili Çalışmaların İncelenmesi

Ahmet Kılıç¹

Özet

Öğretmenler Odası, öğretmenlerin genellikle ders aralarında vakit geçirdikleri kendilerine tahsis edilen alanlardır. Bu alanlar eğitim-öğretim işleri, öğretmenlerin meslektaşlarıyla dayanışması vb. durumlar için kullanılmaktadır. Birçok işlevi olan öğretmenler Odasında sadece mesleki bilgiler, tecrübeler, akademik kaygılar paylaşılmayıp aynı zamanda ailevi, siyasi, sosyo-ekonomik meseleler hakkında da fikir alışverişinin yapıldığı mekânlardır. Öğretmenler Odası farklı kültür ve eğitim anlayışına sahip öğretmenlerin bir arada bulundukları ortamlar olduğu için öğretmenlerin bu mekânlardan beklentileri de değişmektedir. Bu düşünceler doğrultusunda yapılan araştırmanın konusunu Google Scholar ve Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi veri tabanındaki “öğretmenler Odası/öğretmen Odaları” ifadesini içeren çalışmalar (2010-2023) oluşturmaktadır. Nitel araştırma olan bu çalışmada doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verilerini 8 makale ve 2 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre; öğretmenler Odasıyla ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu ve son beş yılda artış gösterdiği, en fazla araştırmanın ilkökul ve ortaokul türlerinde yapıldığı, makalelerin en çok nitel çalışmalar olduğu, araştırma verilerinin çoğunun görüşme tekniğiyle elde edildiği, araştırma konularının genellikle öğretmenlerin öğretmenler Odası hakkındaki görüşleri olduğu ve çalışmaların Türkiye’nin farklı şehirlerinde dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Anahtar kelimelerinin kavram bulutunda ise makalelerde en çok “öğretmenler” ifadesi, tezlerde ise en çok “eğitim ortamları” ifadesi geçmektedir.

1 Dr, MEB, ahmet_kilic_27@hotmail.com, 0000-0001-8900-2624

1. Giriş

İnsanların toplumsal hayatını etkileyen farklı amacı ve işleyişi olan kurumlar vardır. Bunlardan biri de okullardır. Okulların varlık amacı ve işleyişi toplumlara ve yaşanılan döneme göre değişim göstermektedir. Okulların ortaya çıkış sebebi yazının icadıyla insanların bilgi edinme gereksinimidir (Konrad, 2021). Zamanla okulların varlığı bilgi aktarma fonksiyonuyla ön plana çıkmıştır (Aytaç, 2013). Postmoderniteyle okulların varlıkları sorgulanmaya başlanmış ve daha etkili olması yönünde farklı fikirler ileri sürülmüştür. Bazı görüşlere göre okullar zorunlu eğitim yoluyla topluma zarar veren bir yapıdır bazı görüşlere göre ise okullar devletin ideolojik bir aracıdır (Gatto, 2016; İllich, 2018). Buna benzer görüşleri olan araştırmacıların okullarla ilgili genel bakış açısı ise şu şekilde olduğu söylenebilir: Toplumlar okulsuzlaştırılmalı ve devlet kontrolü olmaksızın eğitim imkânları da çoğalmalı. Her ne kadar okullarla ilgili olumsuz eleştiriler ve teoriler artsa da gelişen nüfusun paralelinde okul sayıları her geçen gün artmaktadır. Çünkü okullar genel olarak hizmet üreten örgütlerdir, aynı zamanda toplumun eğitim ihtiyacını karşılamak için oluşturulmuştur (Şişman, 2015). Hatta son yıllarda geleneksel okul anlayışından ziyade farklı eğitim anlayışına sahip alternatif okullar da varlıklarını göstermektedir (Aydın, 2015). Örneğin; ev okulları, montesori okulları, waldorf okulları, sözleşmeli okullar vb.

Okul türleri ve sayıları her ne kadar artsa da içindeki canlı yapılarıyla da (yönetici, öğretmen, öğrenci vd.) değişim gösteren dinamik bir sistemi içinde barındırmaktadır. Okul sadece taşlardan örülmüş bir alan değil, içinde canlı yapı sosyal hayatın küçültülmüş bir modelidir (Celkan, 1993). Öğretmen, bu modelin en önemli yapı taşlarından biridir. Öğretmenin kendini mutlu hissettiği, olumlu örgüt ikliminin hâkim olduğu bir okulda görevini sürdürmesi önemlidir. Bundan dolayı öğretmenlerin birlikte zaman geçirdiği öğretmenler odası önem taşımaktadır. Çünkü okulunun her alanını özellikle öğretmenler odasını benimsemiş bir öğretmenin mesleğine ve kurumuna bağlılığı da artmaktadır (Turhan vd. 2015). Öğretmenler odası okul içerisinde küçük bir alanı kapsasa da işlevsel anlamda büyük bir etkiye sahiptir (Yeşil & Korkmaz, 2012). Çünkü öğretmenler ders aralarında öğretmenler odasında bir araya gelerek meslektaşlarına, eğitim sistemine, mesleklerine, ülke sorunlarına vb. dair fikir alışverişinde bulunmaktadır. Öğretmenler odası sadece dinlenme ve sohbet yeri olmayıp aynı zamanda da mesleki etkinliklerin (zümre toplantıları, ortak sınav çalışmaları vb.) ve resmî işlerin yürütüldüğü (okul toplantısı, seminer çalışmaları vb.) özel alanlardır (Türe & Karaküçük, 2011). Negiş-Işık ve Gürsel'in (2013) araştırmasına

göre çoğu öğretmen teneffüs aralarında bir araya gelerek meslektaşlarıyla etkileşim kurmaktadır.

Öğretmenler odasının elverişliliği öğretmenleri sosyal ve psikolojik açıdan etkileyebilir. Öğretmenler odasının tasarımı, büyüklüğü, yapısı ve donanımı öğretmenler odasındaki etkileşimi etkilemektedir (Parks, 2017). Arslan ve Oral'a göre (2020) öğretmenler odasının taşıması gereken bazı özellikler vardır. Bunlar: Okul içinde ulaşılabilirliği kolay olmalı, her katta olması, çalışma köşelerinin olması; havalandırma, ısı, ışık gibi özelliklerin mekâna uygun olması vb. Bununla birlikte odanın konfor koşulları da dikkate alınmalıdır (Dinç & Onat, 2002).

Öğretmenler odasında konuşulan konuların içeriği ve niteliği okulun akademik başarısına ve öğrencinin davranışına yansıtacağı söylenebilir (Çakan, 2021). Töremen (2004) genel olarak öğretmenlerin öğretmenler odasında konuşulan konulardan hoşnut olmadığını ve öğretmenler odasını dedikodunun yapıldığı ortamlar olarak algılandığını belirtmektedir. Genellikle öğretmenler iletişim noktasında sorun yaşamadıkları meslektaşlarıyla öğretmenler odasında daha sık zaman geçirmektedirler. Lakin öğretmenler arasında iletişim kopukluğunun bazı yıkıcı etkileri de olabilir (Hammersley, 1984). Örneğin öğretmenler odasında bazı gruplaşmalar öğretmenlerin işbirliğine zarar verebilir (Ünal vd. 2018). Gökalp vd. (2022) göre öğretmenler odası gruplaşma ve rekabet ortamından ziyade farklı kişilik özelliklerine sahip öğretmenlerin birlikte hareket ettikleri, sorumlulukların paylaşıldığı, saygı ve sevginin hâkim olduğu mekânlardır.

Öğretmenler odasıyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Yapılan bu araştırmayla öğretmenler odasıyla/öğretmen odalarıyla ilgili çalışmalar (2010-2023) analiz edilmiştir. Konuyla ilgili araştırmalar analiz edilirken başlığında “öğretmenler odası/ öğretmen odaları” ifadesi geçen makale ve tezler; yıl, okul türü, yöntem, veri toplama araçları, konu değişkenleri, örneklem bölgeleri ve kavram bulutları dağılımına göre ele alınmıştır.

2. Yöntem

2. 1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi “araştırması amaçlanan olay ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 187). Başka bir ifadeyle araştırma konusuyla ilgili çeşitli yazı ve belgenin toplanması ve incelenmesidir (Seyidoğlu, 2016).

2. 2. Araştırmmanın Çalışma Grubu

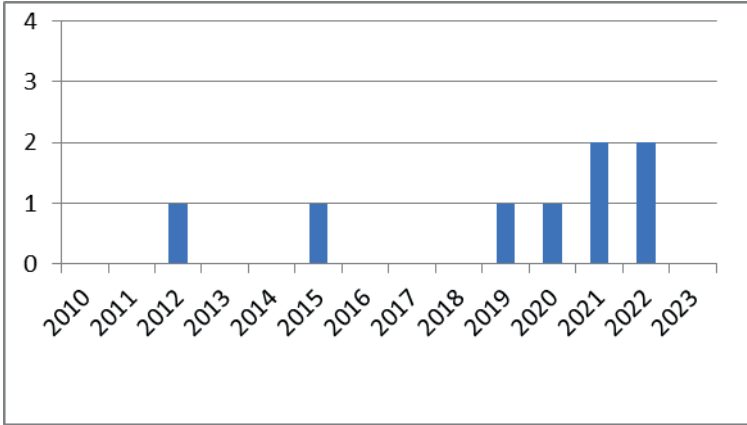
Doküman incelemesi basılı ve elektronik belgeleri gözden geçirmek ve değerlendirmek için sistematik bir süreçtir (Bowen, 2009). Doküman incelemesinde; birincil kaynaklar olan yazılı materyalleri toplama, inceleme, sorgulama ve analiz etme aşamaları takip edilir (O’Leary, 2017). Bu aşamalar dikkate alınarak öğretmenler odasıyla ilgili dokümanlar incelenmiştir. Araştırmmanın çalışma grubunu Google Scholar ve Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi veri tabanındaki araştırma konusuyla ilgili 8 makale ve 2 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır (Akbulut & Aslan, 2022; Akran, 2020; Arslan & Oral, 2020; Çakan, 2021; Gökalp vd. 2022; Korkulutaş, 2019; Terzi, 2020; Terzi & Arslan, 2021; Türhan vd. 2015; Yeşil & Korkmaz, 2012). Bu çalışmalar 2010-2023 yıllarını kapsamaktadır.

2. 3. Veri Analizi

Bu araştırmada makale ve tez başlıklarında “öğretmenler odası/öğretmen odaları” ifadesi geçen makaleler tespit edilerek doküman analizi yapılmıştır. Doküman analizinin avantajlı ve sınırlı olduğu yönleri vardır: Örneğin kullanılabilirliği, daha az zaman alışı, maliyetinin düşük olması ve birçok defa okunup incelenebilmesi bazı avantajlarıdır; ayrıntının yeterince verilmemesi, bazı belgelere ulaşımının engellenmesi ise sınırlıklarından bazılarıdır (Koyuncu vd., 2018). Konuyla ilgili yapılan 8 makale ve 2 yüksek lisans tezinin analizinde şu dağılımlar ele alınmıştır; yıl, okul türü, yöntem, veri toplama araçları, konu değişkenleri, örneklem bölgeleri ve kavram bulutları dağılımı.

3. Bulgular

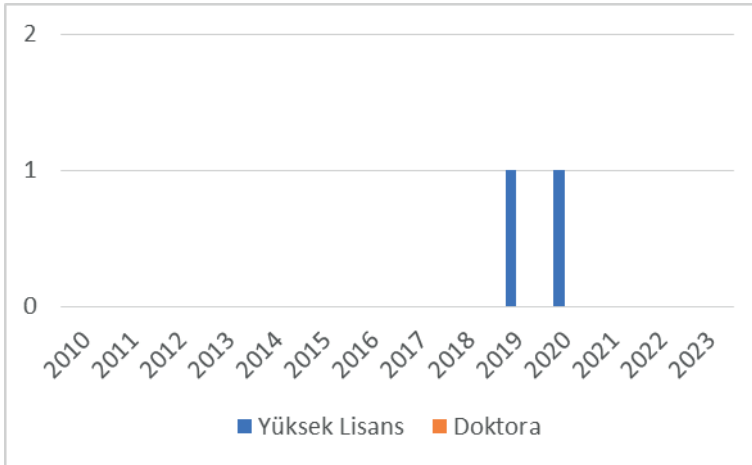
Makale başlıklarında “öğretmenler odası/öğretmen odaları” ifadesi geçen makalelerin yıllara göre dağılımı şu şekildedir:



Grafik 1. Makalelerin yayım yılları dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde, öğretmenler odası/öğretmen odaları ile ilgili yapılan makale araştırmalarının en fazla 2021 ve 2022 yıllarında olduğu ($n=2$) görülmektedir. Bazı yıllarda ise (2010, 2011, 2013, 2014, 2016, 2017, 2018 ve 2023) konuyla ilgili araştırmalara rastlanmamıştır. Buna ek olarak 2012, 2015, 2019 ve 2020 yıllarında ise ($n=1$) yapıldığı görülmektedir. Bu durum son beş yılda öğretmenler odası/öğretmen odasıyla ilgili araştırmalara ilginin arttığı şeklinde yorumlanabilir.

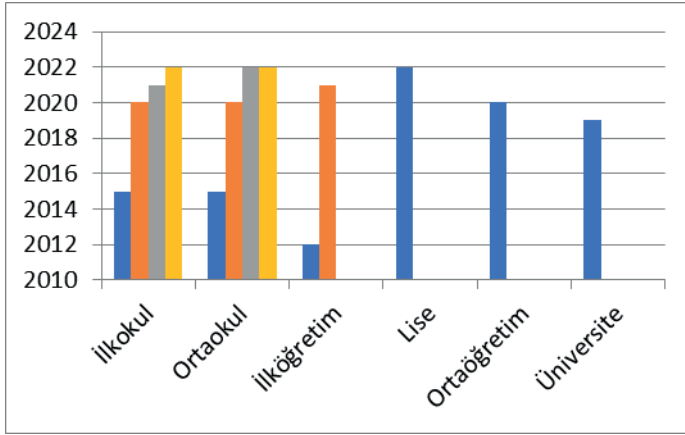
Tez başlıklarında “öğretmenler odası/öğretmen odaları” ifadesi geçen tezlerin yıllara göre dağılımı şu şekildedir:



Grafik 2. Tezlerin yayım yılları dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde, 2010-2023 yılları arasında öğretmenler odası/ öğretmen odaları ile ilgili yapılan doktora tezlerine rastlanmamıştır. Yüksek lisans tez araştırmalarının ise 2019 ve 2020 yıllarında yapıldığı ($n=1$) görülmektedir.

Makale araştırmalarının yapıldığı okul türlerine ilişkin dağılım şu şekildedir:

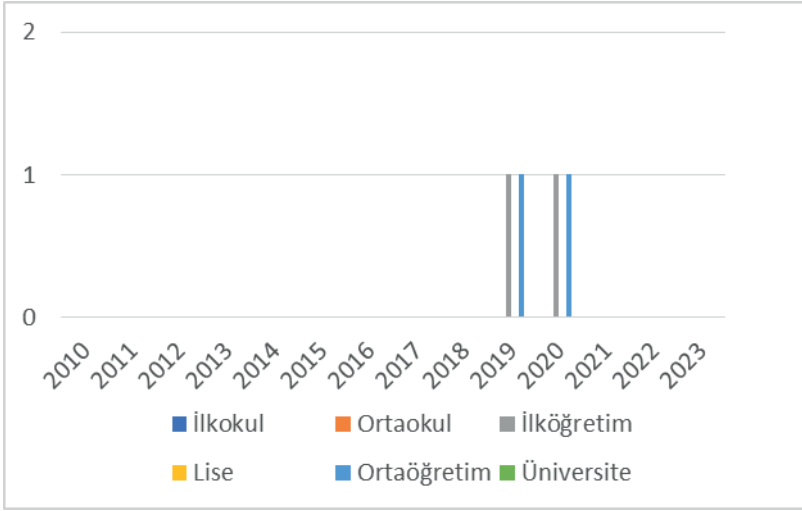


Grafik 3. Makale araştırmalarının okul türlerine ilişkin dağılımı

Grafik 3 incelendiğinde, öğretmenler odasıyla ilgili farklı okul türlerinde makale araştırması yapıldığı görülmektedir. Bazı araştırmaların yapıldığı yıllarda ilkokul ve ortaokul ayrımı olmadığı için ilköğretim şeklinde ifade edilmiştir. Bazı araştırmalar ise hem ilkokul hem de ortaokulda birlikte yürütülmüştür. Grafik 3'e göre konuyla ilgili en fazla araştırma ($n=4$) ilkokul (2015, 2020, 2021 ve 2022) ortaokul [2015, 2021 ve 2022 ($n=2$)] ve ilköğretimde (2012 ve 2021 ($n=2$)] yapıldığı görülmektedir.

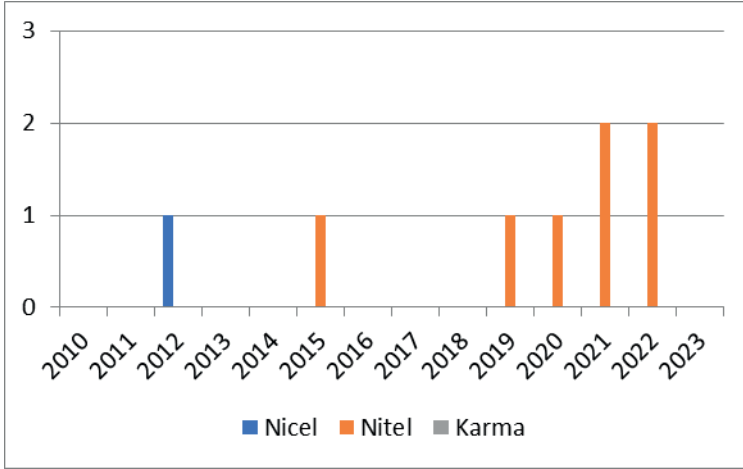
En az araştırma ise ($n=1$) lise (2022), ortaöğretim (2020) ve üniversite (2019) türlerinde yapıldığı görülmektedir.

Tez araştırmalarının yapıldığı okul türlerine ilişkin dağılım şu şekildedir:



Grafik 4. Tez araştırmalarının okul türlerine ilişkin dağılımı

Grafik 4 incelendiğinde, öğretmenler odasıyla ilgili tez araştırmalarının ikisinin de ilköğretim ve ortaöğretim okul türlerinde yapıldığı tespit edilmiştir.

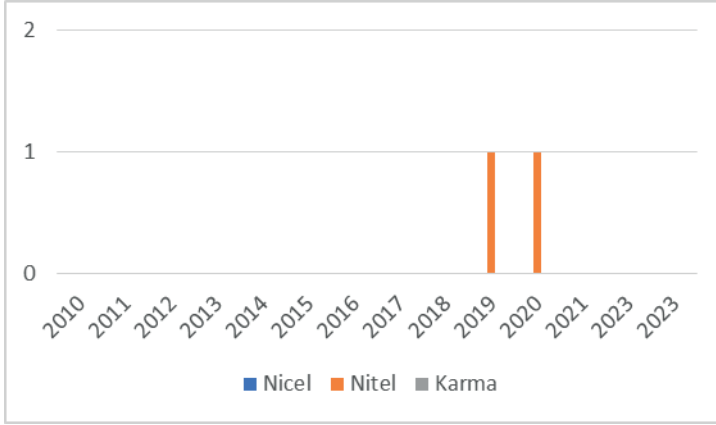


Grafik 5. Makale araştırmalarının yöntemlerine ilişkin dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde, konuyla ilgili yazılmış makalelerin en çok nitel çalışmalar olduğu ($n=7$) görülmektedir. En az nicel çalışma ($n=1$) olurken karma yöntemle yazılmış çalışmalara ise rastlanmamıştır. Nitel çalışma yapan

araştırmacıların öğretmenler odası hakkında öznel ve derin bilgiler elde etmek amacıyla araştırma yaptıkları söylenebilir.

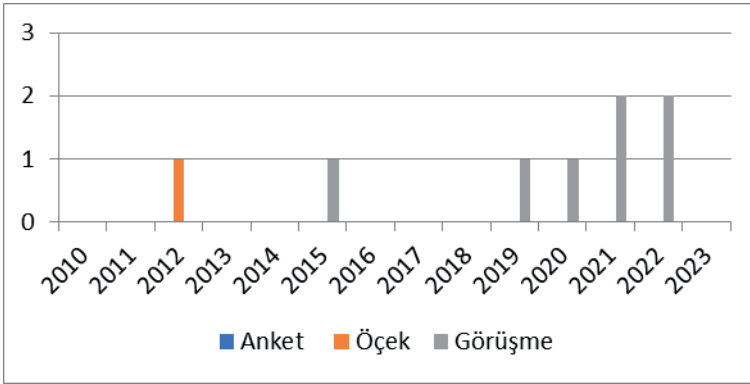
Araştırma konusuyla ilgili tezlerin yöntemlerine göre dağılımı:



Grafik 6. Makale araştırmalarının yöntemlerine ilişkin dağılımı

Grafik 6 incelendiğinde, konuyla ilgili yazılmış tezlerinin tamamının nitel çalışmalar olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle konuyla ilgili nicel ve karma yöntemle yazılmış tezler rastlanmamıştır.

Araştırma konusuyla ilgili makalelerin veri toplama araçları dağılımı:

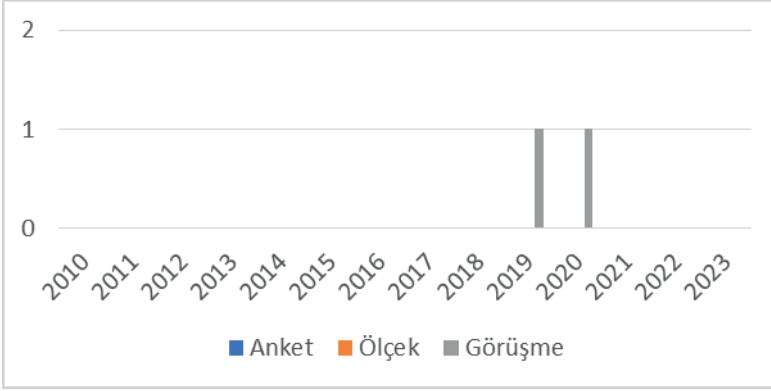


Grafik 7. Makale araştırmalarının veri toplama araçlarına ilişkin dağılımı

Grafik 7 incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunun verileri görüşme şeklinde olduğu görülmektedir. 2012 yılında yapılan araştırmada öçek yoluyla verilerin toplandığı görülürken sadece anket yoluyla verilerin

toplandığı araştırmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun nedenleri arasında görüşme tekniğinin avantajlarının fazla olması olabilir: Az sayıda kişiye ulaşma, derin bilgilere ulaşılabilmesi vb.

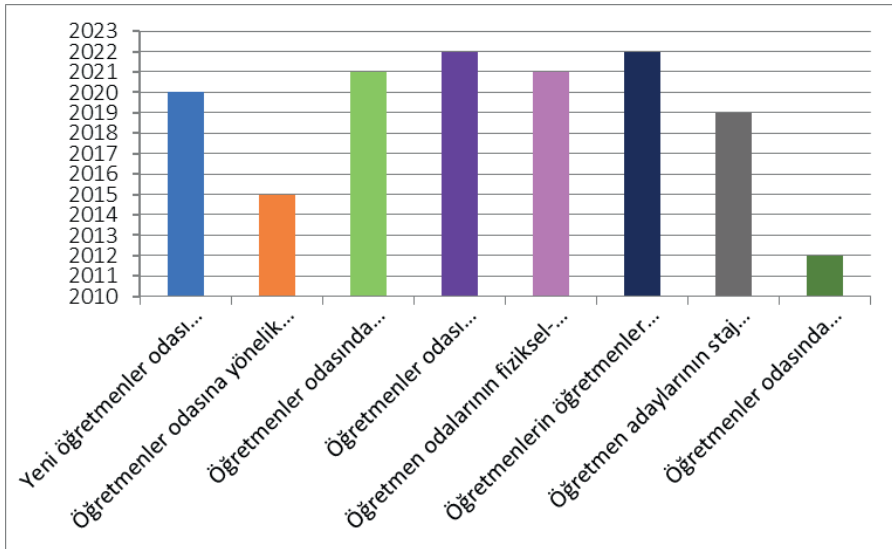
Araştırma konusuyla ilgili tezlerin veri toplama araçları dağılımı:



Grafik 8. Tez araştırmalarının veri toplama araçlarına ilişkin dağılımı

Grafik 8 incelendiğinde tez araştırmalarının tamamının verileri görüşme şeklinde olduğu saptanmıştır.

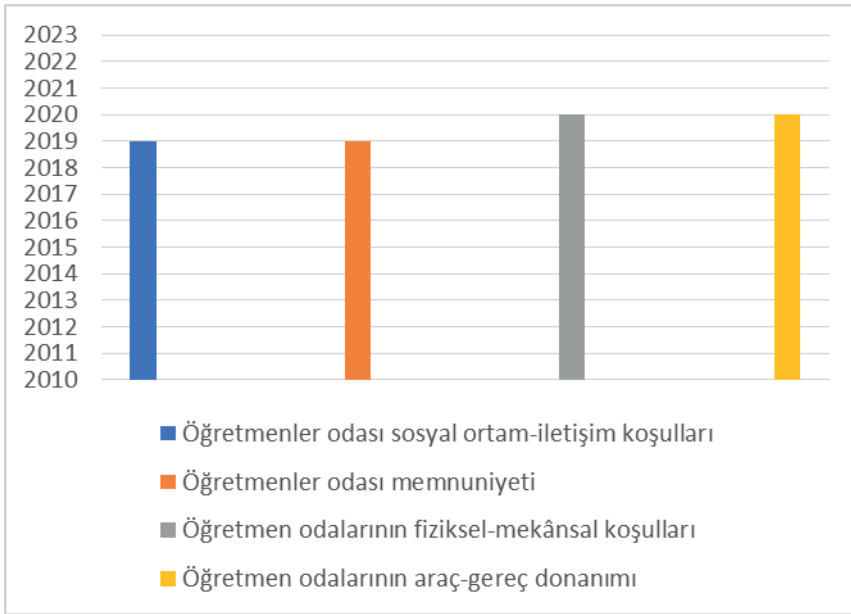
Araştırma konusuyla ilgili makalelerin konu değişkenlerine göre dağılımı:



Grafik 9. Makale araştırmalarının çalışma konularına ilişkin dağılımı

Grafik 9 incelendiğinde, konuyla ilgili yazılmış makalelerin konuları şu şekildedir: Öğretmenler odasında öğretmenlerin gündemini oluşturan temel konular ve bu konuların ele alınma sıklıkları (2012), öğretmenler odasına yönelik öğretmen görüşleri (2015), öğretmen adaylarının staj yaptıkları okulların öğretmen odalarına ilişkin gözlemleri (2019), yeni öğretmenler odası tasarımı modeline ilişkin öğretmen görüşleri (2020), öğretmenler odasında konuşulan konular (2021), öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşullarının ve öğretmen odalarına ilişkin mekânsal doyumun incelenmesi (2021), öğretmenler odası konuşmalarının eğitim öğretim sürecine etkisi (2022) ve öğretmenlerin öğretmenler odasına ilişkin metaforik algıları (2022).

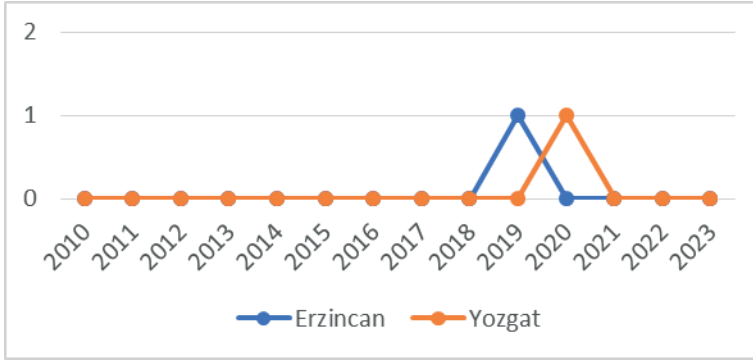
Araştırma konusuyla ilgili tezlerin konu değişkenlerine göre dağılımı:



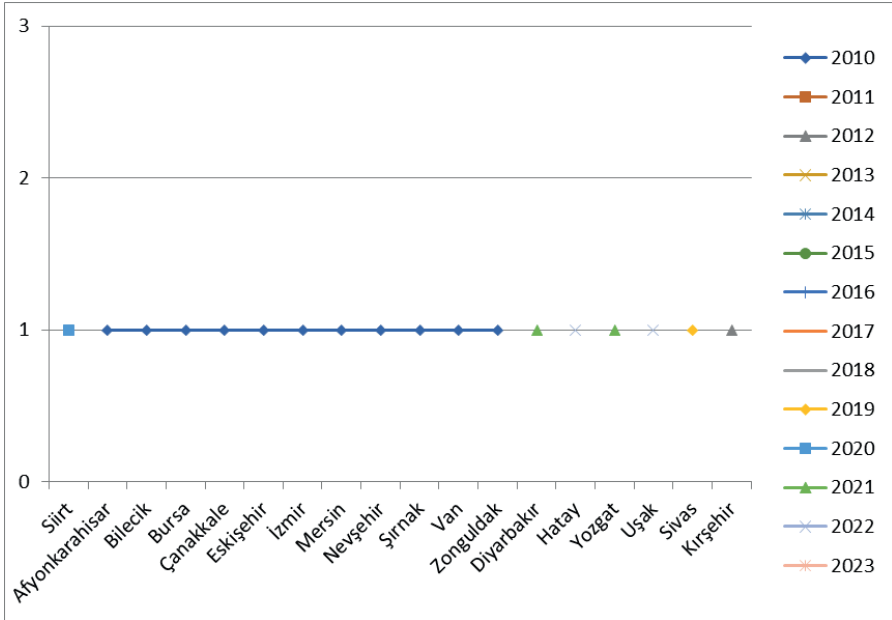
Grafik 10. Tez araştırmalarının çalışma konularına ilişkin dağılımı

Grafik 10 incelendiğinde, konuyla ilgili yazılmış tezlerde dört farklı konu tespit edilmiştir. Bunlar; öğretmenler odasının sosyal ortam-iletişim koşulları, öğretmenler odası memnuniyeti, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya araç-gereç donanımıdır.

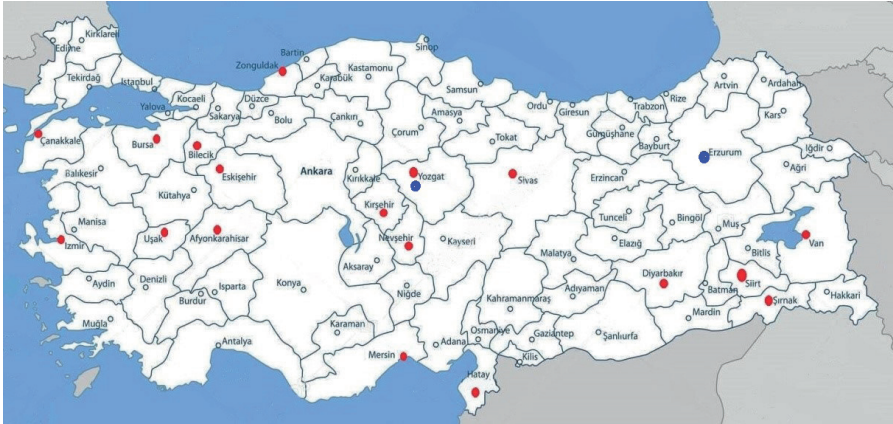
Araştırma konusuyla ilgili tezlerin örneklem illerine göre dağılımı:



Grafik 11. Tez araştırmalarının örneklem bölgelerine ilişkin dağılımı



Grafik 12. Makale araştırmalarının örneklem illerine ilişkin dağılımı



Makale araştırmalarının örneklem bölgesi; Tez araştırmalarının örneklem bölgesi

Harita 1. Tez ve makale araştırmalarının örneklem bölgelerine ilişkin Türkiye haritasındaki dağılımı

Harita 1 incelendiğinde, makale araştırmalarının en fazla İç Anadolu Bölgesinde ($n=4$), en az ise Karadeniz Bölgesinde ($n=1$) yapıldığı görülmektedir. Marmara ve Ege Bölgesinde ($n=3$) çalışma yapıldığı görülmektedir; Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesinde ise ($n=3$) çalışma yapıldığı görülmektedir. Tez araştırmalarının İç Anadolu Bölgesinde ($n=1$) ve Doğu Anadolu Bölgesinde ($n=1$) yapıldığı görülmektedir.

Araştırma konusuyla ilgili makale ve tezlerin anahtar kavram bulutları:



Görsel 1. Makalelerin anahtar kavram bulutu

Görsel 1’de görüldüğü üzere makalelerin anahtar kavramlarında en fazla *öğretmenler odası* ($n=8$) kavramı ve daha sonra *öğretmen* kavramı ($n=4$) geçmektedir.



Görsel 2. Tezlerin anahtar kelimelerinin kavram bulutu

Görsel 2’de ise tezlerin anahtar kavramlarında en fazla *eğitim ortamları* ($n=2$) kavramı geçmektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmenler odasını konu alan yurt içinde ve yurt dışında sınırlı sayıda çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar incelendiğinde yurt dışında yapılan çalışmaların daha fazla olduğu görülmektedir (Akran, 2020). Yurt dışı ve yurt içindeki çalışmalar incelendiğinde ise genelde öğretmenler odasında konuşulan konular ve bu konuların öğretmenlere olumlu/olumsuz yansımaları ele alınmaktadır. Araştırmamızda öğretmenler odasını konu alan makale çalışmalarının 2020’li yıllardan sonra artış gösterdiği tespit edilmiştir. Tez araştırmalarında ise 2010-2013 yılları arasında 2 yüksek lisans tezi yapılmıştır.

Öğretmenler odasını konu alan makale ve araştırmaların farklı okul türlerinde uygulanması farklı branştaki ve kademedeki öğretmenlerin görüşlerini karşılaştırma imkânı vermektedir. Örneğin Yeşil ve Korkmaz (2012) yaklaşık 13 farklı branştaki öğretmenler üzerinde araştırmasını yürütmüştür. Terzi ve Arslan (2021) 10 farklı branş öğretmeni üzerinde araştırma yürütmüştür. Yüksek lisans tez araştırmalarında ise Korkulutaş (2019) 8 farklı, Terzi (2020) 10 farklı branş öğretmeni üzerinde araştırmasını

yürütmüştür. Genel olarak öğretmenler odasını konu alan makalelerde en çok sınıf öğretmenleri ve ortaokul öğretmenleri üzerinde çalışmaların yürütüldüğü tespit edilmiştir.

Öğretmenler odasını konu alan makalelerin genellikle nitel çalışmalar olduğu görülürken tez araştırmalarının ise tamamının nitel çalışmalar olduğu görülmektedir. Nitel çalışmalarda verilerin çoğunlukla görüşmeler yoluyla elde edildiği tespit edilmiştir. Bu durum araştırmacıların konuyla ilgili öğretmenlerin duygu ve düşüncelerini derinlemesine öğrenme amacını taşıdıkları şeklinde yorumlanabilir. Nicel çalışmalardan biri olan Yeşil ve Korkmaz'ın (2012) çalışmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen “Öğretmenler Odası Sosyal Yaşam Anketi” öğretmenler üzerinde yürütülmüştür.

Terzi'nin (2020) araştırmasına göre öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 30,7'sidir. Öğretmenlerin çoğunun her teneffüs zamanında öğretmenler odasını kullandıkları ve öğretmenler odasını kullanmayan öğretmenlerin ise okul ve öğrenci işleri, sosyal ortama ilgisizlik ve fiziksel ortamdan kaynaklı nedenleri ileri sürdüğü belirtilmektedir (Turhan vd. 2015). Korklutaş (2019) tez araştırmasında öğretmenler odasında geçen süre ile öğretmenler odası memnuniyeti arasında doğrusal bir ilişki tespit edememiştir. Gökalp vd. (2022) öğretmenlerin öğretmen odalarına dair yaptıkları metafor araştırmasında; öğretmenler odasının en çok dinlenme yeri vb. benzetmelerinde bulunduklarını ortaya koymuştur. Öğretmenler odası öğretmenler için iletişim ve etkileşim mekânı olmakla beraber oradaki konuşmalar öğretmenlerin bireysel gelişimini, mesleki motivasyonunu ve eğitime bakış açısını etkilemektedir (Aslan, 2022). Öğretmenler odası öğretmenlerin mesleki gelişimi için önemli bir mekândır (Ben-Peretz & Schonmann, 2000). Kainan'a (2002) göre öğretmenler odası mesleki tecrübesi olan öğretmenlerle mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmenler arasında entegrasyona yardımcı olmaktadır.

Turhan vd. (2015) göre öğretmenler odasında konuşulan konular arasında ilk sırada eğitim-öğretimle ilgili konular yer alırken en son sırada mesleki konular yer almaktadır. Benzer durum Yeşil ve Korkmaz'ın (2012) çalışmasında öğretmenlerin “oldukça sık” oranında eğitim-öğretime ilişkin konuları konuştukları vurgulanmıştır. Çakan (2021) ilkokullarda yürüttüğü araştırmasında öğretmenlerin eğitim-öğretim hakkındaki konuşmaları birinci sıradaki tema olmuştur. Mesleki açıdan öğretmenlerin bilgi alışverişinde bulunması önemli olduğu kadar bazı durumlarda ondan da önce gelen öğretmenlerin sahip olduğu değerleri paylaşması da önemlidir (Yılman,

2006). Öğretmenlerin sahip olduğu değerleri paylaşması öğretmenler arasında duygusal bağın daha da kuvvetli olmasına neden olabilir.

Kainan'a (1997) göre öğretmenler odasında bazen hoş olmayan eleştiriler yapılmaktadır. Hatta çalışanların dedikodu yaptığı mekânlardan biri de öğretmenler odasıdır. Türhan vd. (2015) öğretmenler odasında rahatsız edici konuşmalardan dolayı bazı öğretmenlerin ortamı terk ettiklerini ve gergin tartışmalardan dolayı sıkıcı bir ortam hâline dönüşebileceğini belirtmiştir. Ünal vd. (2018) 283 öğretmen adayı üzerinde yürüttüğü araştırmasında; öğretmenler odasının öğretmen adaylarına göre nötr bir ortam (sohbet mekânı, yemek odası, yabancıların istenmediği ortam vb.) aynı zamanda da olumsuz bir ortam (dedikodu mekânı, kıdemli öğretmen hâkimiyeti, gruplaşmanın olduğu mekân, yüksek sesle konuşulan ortam, cinsiyetçi tutum sebebiyle ayrımcılık vb.) olduğu vurgulanmıştır. Coranado (2011) mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin eğitim ortamında diğer öğretmenlerle etkili iletişim kuramamasının strese neden olduğunu belirtmiştir. Henüz öğretmenlik mesleğini aktif olarak yapmamış ve geleceğin öğretmen adaylarının öğretmenler odası hakkındaki nötr veya olumsuz görüşlerinin sebepleri üzerinde düşünülmelidir. Aksi durumda bu bakış açısı okulların genel durumuna yansiyabilir. Hatta bu durum gelecekte mesleklerine bakış açısını da etkileyebilir. Çünkü öğretmenlerin mesleklerini mutlu bir şekilde sürdürmeleri meslektaşlarıyla birlikte olmaktan keyif almasıyla da ilgilidir. Görev yaptıkları okulda öznel iyi oluş algısı yüksek olan öğretmenlerin işten ayrılma niyeti de düşük düzeyde olacaktır (Kılıç & Aydın, 2024). Meslektaşlarıyla birlikte olmaktan mutluluk duyan öğretmenlerin, öğretmenler odasında daha fazla zaman geçireceği düşünülebilir.

Terzi (2020) tez araştırmasında öğretmenler odasının fiziksel koşullarını (yer, konum, boyut, yeme-içme faaliyeti, kapı, duvar ve pencere) mekânsal koşullarını (ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik, düzen, renk ve kalabalık) incelemiştir. Okul ortamını etkileyen önemli unsurlardan biri de okulun fiziksel boyutudur (Genç, 2016). Okulun öğretmenler odasının fiziki koşulları öğretmenlerin görev yaptıkları okullara karşı bakış açılarını etkilemektedir. Arslan ve Oral'a (2020) göre öğretmenler odasının fiziki koşulları içinde bazı eşya ve araç-gereçlerin temin edilip edilmemesi önemlidir. Bu doğrultuda MEB (2019) öğretmenlerin ruhsal ve bedensel olarak daha rahat etmeleri için yeni öğretmenler modeli tasarlamıştır. Bu modelin amacı; öğretmenlerin daha konforlu bir alanda derse hazırlanması, mesleki dayanışmanın etkili olması ve iletişimin verimli olmasıdır.

Araştırma sonuçlarına göre araştırmacılara aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Öğretmen odasını bütüncül bakış açısıyla ele alan ölçekler geliştirilip nicel araştırmalar yapılabilir.
- ✓ Ülke genelinde kapsamlı bir araştırma yapıp öğretmen görüşlerine göre öğretmen odaları tasarlanabilir.
- ✓ Eğitim yöneticilerin öğretmen odasına yönelik görüşleri araştırılabilir.
- ✓ Öğretmen odalarıyla ilgili karma yöntemde çalışma yapılabilir.
- ✓ Öğretmen odalarının daha verimli hâle gelmesi için eğitim yöneticileriyle işbirliği yapılabilir.
- ✓ Yurt dışındaki öğretmenlerle yurt içindeki öğretmenlerin öğretmen odalarına yönelik görüşleri karşılaştırılmalı inceleme yapılabilir.

Kaynakça

- Akbulut, H., & Aslan, H. (2022). Öğretmenler odası konuşmalarının eğitim-öğretim sürecine etkisi: Öğretmen görüşlerine dayalı bir değerlendirme. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 586–608. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.1091289>
- Akran, S. K. (2020). Yeni öğretmenler odası tasarımı modeline yönelik öğretmen görüşleri. *AJER–Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 207–219. <https://dergipark.org.tr/pub/egitim>
- Arslan, S., & Oral, E. A. (2020). Öğretmen adaylarının staj yaptıkları okulların öğretmen odalarına ilişkin gözlemleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 51–65. <https://doi.org/10.17556/erziefd.503950>
- Aydın, İ. (2015). *Alternatif okullar* (5. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2013). *Eğitim yönetiminde yeni paradigmlar* (2. baskı). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Ben-Peretz, M., & Schonmann, S. (2000). *Behind closed doors: Teachers and the role of the teachers' lounge*. State University of New York Press.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Celkan, H. Y. (1993). *Eğitim sosyolojisi*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Coronado, J. M. (2011). Stressors that beginning teachers encounter. *National Teacher Education Journal*, 4(4), 43–45.
- Çakan, S. (2021). İlkokullarda öğretmenler odasında konuşulan konular. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(77), 3116–3123. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2862>
- Dinç, P., & Onat, E. (2002). Bir ilköğretim yapısının bina programı ve tasarım bağlamında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 17(3), 35–55.
- Gatto, J. T. (2016). *Eğitim bir kitle imha silahı* (M. A. Özkan, Çev.). EDAM Yayıncılık.
- Genç, S. Z. (2016). *Eğitim sürecinde aile, okul ve toplum*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gökarp, A., İnel, Y., Üztemur, S., & Ünal, A. İ. (2022). Öğretmenlerin öğretmenler odasına ilişkin metaforik algıları. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(234), 1441–1456. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.834416>
- Hammersley, M. (1984). Staff lounge news. In A. Hargreaves & P. Woods (Eds.), *Class lounges and staff lounges* (pp. 203–214). Open University Press.
- Illich, I. (2018). *Okulsuz toplum* (M. Özaç, Çev., 45. baskı). Şule Yayıncılık.
- Kainan, A. (2002). Analyzing teachers' stories. *International Journal of Qualitative Methods*, 1(3), 1–31. <https://doi.org/10.1177/160940690200100303>

- Kılıç, A., & Aydın, B. (2024). Öğretmenlerin örgütsel adalet algısı, işten ayrılma niyeti algısı ve öznel iyi oluşları arasındaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(1), 384–411. <https://doi.org/10.37217/tebd.1389345>
- Korkulutaş, Y. (2019). Öğretmenler odasının sosyal ortam–iletişim koşulları ile öğretmenler odası memnuniyet düzeyinin öğretmen görüşleri bağlamında incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Konrad, F.-M. (2021). *Okulun tarihi: Antik çağ'dan günümüze* (E. Kulaksız, Çev., 1. baskı). Runik Kitap.
- Koyuncu, M. S., Şata, M., & Karakaya, İ. (2018). Eğitimde ölçme ve değerlendirme kongrelerinde sunulan bildirilerin doküman analizi yöntemi ile incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 9(2), 216–238. <https://doi.org/10.21031/epod.334292>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). Yeni nesil öğretmenler odası. <https://www.meb.gov.tr/yeni-nesil-ogretmenler-odasi/haber/19240/tr>
- Negiş-Işık, A., & Gürsel, M. (2013). Başarılı bir ilköğretim okulunda örgüt kültürü: Etnografik bir durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 201–228.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. Sage.
- Parks, M. C. (2017). Teacher relationships in an Australian high school staff lounge: Reconceptualising the significance of teacher relationships during non-contact time in a high school staff lounge [Doctoral thesis]. Griffith University.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Güzem Can Yayıncılık.
- Şişman, M. (2015). *Eğitim bilimine giriş* (15. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Terzi, E. (2020). Öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, araç-gereç donanımının araştırılması [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Terzi, E., & Arslan, S. (2021). Öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşullarının ve öğretmenlerin öğretmen odalarına ilişkin mekânsal doyum düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(17), 72–89. <https://doi.org/10.46778/goputeb.904523>
- Töremen, F. (2004, Temmuz 6–9). İlköğretim okullarının sahip oldukları sosyal sermaye konusunda öğretmen görüşleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Turhan, B., Kaptan, A., & Kahveci, H. (2015). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmenler odasına yönelik görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 993–1008. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7794>